



## ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ЧЛЕНСТВО В УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ НА СДРУЖЕНИЕ

Йордан Баланов

TERMINATION OF MEMBERSHIP IN THE MANAGEMENT BOARD  
OF AN ASSOCIATION

Yordan Balanov

**Abstract:** *This article analyzes the termination of membership in the management board of an association as a legal fact with consequences. Particular attention is drawn to the following termination grounds: death of the natural person; placing the latter under full guardianship; exclusion of the member from the association; the unilateral declaration of the member's intent; and the dismissal of management board members by a decision of the association's general meeting.*

**Keywords:** *membership; association; management board; membership termination grounds.*

Прекратяването на членството в управителен съвет (УС) на сдружение е недостатъчно изследван проблем в правната доктрина. Липсва и достатъчна по обем публикувана съдебна практика, посветена на този въпрос. В хода на изложението прекратяването на членството в УС на сдружение е разгледано и анализирано като юридически факт и правни последици.

Членството (участието) на физическите лица (ФЛ) в УС на сдружението е свързано и обусловено от членството им в сдружението

съгласно чл. 30, ал. 1, изр. първо от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ)<sup>1</sup>. От това следва, че при ФЛ изборът им за членове на УС е пряко зависим и предпоставим от тяхното членство в сдружението (арг. от чл. 25, ал. 1, т. 3 във вр. с чл. 30, ал. 1, изр. първо ЗЮЛНЦ)<sup>2</sup>. Липсата на членство би опорочила решението по избора. Когато юридическо лице (ЮЛ) е член на сдружението, то може да посочва за членове на УС и лица, които не са членове на сдружението (чл. 30, ал. 1, изр. второ ЗЮЛНЦ)<sup>3</sup>. По правило това

<sup>1</sup> В практиката на ВКС се разглежда обратната зависимост и се прави заключение, че лицето притежава качеството на член на сдружението, което е обусловено преди всичко от вписването му като член на УС, а по аргумент от чл. 30, ал. 1 ЗЮЛНЦ такива лица могат да бъдат само членове на сдружението – вж. Определение от 29.04.2014 г. по т. д. № 3698/2013 г., ТК., II т.о. на ВКС (Цитираната съдебна практика е публикувана в Правно-информационна система Апис 7).

<sup>2</sup> В теорията е аргументирано становище, според което е допустимо УС да се състои от повече от три лица, като в случая е възможно останалите членове – извън задължителните трима, да не бъдат членове на сдружението – вж. Голева, П., Стойчев, Кр. Юридически лица с нестопанска цел. Гражданскоправен режим. Български център за нестопанско право. София: Сиби, 2018, с. 190.

<sup>3</sup> В този смисъл вж. Решение № 87/11.02.2022 г. по т.д. № 1177/2021 г. на АС – София, 6-ти търговски състав.

са ФЛ – законни или доброволни представители на ЮЛ. В този случай е налице косвена зависимост между членството в сдружението и участието в УС.

Поради тази зависимост следва заключението, че прекратяването на членството в сдружението би довело и до прекратяване на членството в УС.

Съгласно чл. 22, ал. 1 ЗЮЛНЦ членството в сдружението се прекратява с едностранно волеизявление на члена до сдружението, със смъртта или поставянето под пълно запрещение на ФЛ, с прекратяването на ЮЛНЦ, с изключването и при отпадането на члена от сдружението. Настъпването на всяко едно от тези основания за дадено лице прекратява едновременно членството му в сдружението и неговото участие в УС. Към кой момент настъпват посочените прекратителни основания?

1. Смъртта на ФЛ може да се разграничи на два вида – действителна (естествена, физическа) смърт и обявена със съдебно решение. Във втория случай съдът обявява смъртта на лицето с решение при наличие на предпоставките по чл. 14 или чл. 15 от Закона за лицата и семейството (ЗЛС). От момента на действителната смърт или от влизане в сила на решението за обявената смърт на ФЛ се прекратява членството му в УС на сдружението.

За разлика от смъртта на ФЛ, в ЗЮЛНЦ липсва изрична разпоредба за това, че прекратяването на ЮЛ – член на сдружението води до прекратяване на членството му в сдружението. Считаю, че подобно на смъртта на ФЛ, когато ЮЛ престане да съществува като правен субект, това е основание за прекратяване на членството му в сдружението. Така например ЮЛ на частното право, като сдружения, фондации, търговски дружества и кооперации, загубват своята правосубектност от момента на заличаването им от регистъра на ЮЛНЦ (засягащо сдруженията и фондациите) или от Търговския регистър (засягащо търговските дружества и кооперациите). Следователно от този момент за заличеното ЮЛ се прекратява членството му в сдружението. Едновременно с това отпада и членството на неговия представител в УС на сдружението.

2. Едно лице се поставя под пълно запрещение със съдебно решение при наличие на предпоставките по чл. 5, ал. 1 ЗЛС и по реда на чл. 336 и сл. от Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК). От влизане в сила на решението за поставяне под пълно запрещение на ФЛ се преустановява неговото участие в УС. Уставът може да предвиди поставянето под ограничено запрещение на ФЛ като прекратително за членството му в сдружението основание. В този случай влизането в сила на решението за поставянето на лицето под ограничено запрещение води до едновременното прекратяване на членството му в сдружението и участието му в УС<sup>4</sup>.

3. ФЛ или ЮЛ, което е член на сдружението, може да бъде изключено по решение на общото събрание (вж. чл. 25, ал. 1, т. 4 ЗЮЛНЦ) или по решение на УС, съответно друг орган на сдружението, ако уставът предвижда това (вж. чл. 22, ал. 3 ЗЮЛНЦ). От влизането в сила на решението за изключване на ФЛ – член на сдружението, се прекратява участието му в УС. Ако изключеният член е ЮЛ, тогава автоматично се прекратява и членството на неговия представител в УС.

4. Членството в сдружението може да се прекрати и с едностранно волеизявление на напускащия член, отправено до компетентния за това орган на сдружението съгласно правилата на неговия устав. Уставът следва да определи формата (например писмена), срока (например седмичен или месечен) и адресата на заявлението (молбата) за прекратяване на членството. Органът, до който следва да се адресира волеизявлението, обикновено е този, който е уставно компетентен да приема или изключва членове на сдружението – общото събрание или УС.

Ако уставът предвижда срок за прекратяване на членството в сдружението при направено едностранно волеизявление за това от страна на негов член, срокът започва да тече от момента на получаването (узнаването) за него от адресата-орган на сдружението. Не е необходимо лицето изрично и допълнително да изрази воля, че желае да напусне персоналия състав на УС.

<sup>4</sup> В доктрината е мотивирано разбирането, че поставените под ограничено запрещение лица не могат да бъдат избирани за членове на УС – вж. Голева, П., Стойчев, Кр. Юридически лица..., с. 191.

УС е постоянно действащ орган на сдружението. Моментът на получаване (узнаване) е на практика денят на първото заседание на УС, на което неговият състав се запознава със заявлението за прекратяване на членството в сдружението. Общото събрание не е постоянно действащ орган на сдружението. Поради това моментът на получаването (узнаването) на въпросното заявление е денят на провеждане на първото негово редовно или извънредно заседание през календарната година.

Членството в сдружението и в УС се прекратява за напускащия член автоматично с изтичане на посочения в заявлението (предизвестият) срок. В редки случаи обаче уставът може да не определя срок за влизане в сила на това прекратително основание. При липса на уставно определен срок може да се приеме, че членството в сдружението и в УС се прекратява от момента на получаване (узнаване) на предизвестият от неговия адресат.

До момента на изтичане на срока (настъпването на прекратителния ефект) на предизвестият лице си остава член на сдружението и на УС с произтичащите от това права, задължения и отговорности.

5. Едно от основанията за прекратяването на членството в сдружението е прекратяването на ЮЛНЦ. Тук следва да се направят следните коригиращи уточнения спрямо това прекратително основание и неговите последици.

По правило след прекратяване на сдружението като ЮЛНЦ следва неговата ликвидация и заличаване от регистъра на ЮЛНЦ (вж. чл. 14 – чл. 16 ЗЮЛНЦ). По време на ликвидацията членството в сдружението се запазва, а не се прекратява<sup>5</sup>. Ликвидацията на сдружението се извършва от управителния орган на сдружението (УС или управител) или от определено от него лице (вж. чл. 14, ал. 2 ЗЮЛНЦ). Ако ликвидатор на сдружението не е определен съгласно тази разпоредба, то

тогава такъв се посочва в решение на общото събрание в хипотезата на чл. 13, ал. 1, т. 2 ЗЮЛНЦ или се назначава с решение на окръжния съд по седалището на сдружението в условията на чл. 13, ал. 4 във вр. с ал. 2 и ал. 1, т. 3 ЗЮЛНЦ.

Всъщност по време на ликвидацията управителният орган на сдружението престава да функционира като такъв и се заменя от ликвидатор (ликвидатори). Счита се, че от началото на ликвидацията като производство и определянето (назначаването) на ликвидатор, УС като орган за управление на сдружението престава да съществува<sup>6</sup> и членството в този орган се прекратява. Началото на ликвидацията могат да поставят отделни прекратителни основания, предвидени в чл. 13, ал. 1 ЗЮЛНЦ, като изтичане на срока, за който е учредено сдружението, решението на върховния орган, т.е. общото събрание или решение на окръжния съд по седалището на сдружението.

От казаното дотук следва корективното тълкуване на чл. 14, ал. 2, предл. първо ЗЮЛНЦ. Изводът е, че не управителният орган, какъвто е УС на сдружението, а бивш или бивши негови членове придобиват ново качество-ликвидатори, компетентни да извършат ликвидацията на сдружението и да го представяват пред трети лица. Прекратяването, ликвидацията и имената на ликвидаторите се вписват в регистъра на ЮЛНЦ (арг. от чл. 18, ал. 1, т. 6 и 8 ЗЮЛНЦ). Имената на бившите членове на УС се заличават от регистъра на ЮЛНЦ съгласно чл. 18, ал. 4 във вр. с ал. 2, т. 3 ЗЮЛНЦ.

Сдружението може да се прекрати като ЮЛНЦ и без ликвидация при отделни форми на преобразуване, като сливане, вливане или разделяне, както и при производство по несъстоятелност. Сливащото се, вливащото се, разделящото се или обявеното в несъстоятелност сдружение престава да съществува като правен субект заедно със своята организа-

<sup>5</sup> В същия смисъл вж. Стефанов, Г. Основи на гражданското право. Обща част. Вещно право. Облигационно право. Велико Търново: Абагар, 2007, с. 102.

<sup>6</sup> Управителният съвет встъпва в ново качество – той става ликвидатор – вж. Голева, П., Стойчев, Кр. Юридически лица..., с. 124. За сравнение, в търговскоправната теория е аргументирана тезата, че една от важните последици от обявяване на дружеството в ликвидация е преустановяване на дейността на изпълнителните му органи. От момента на откриване на ликвидацията като производство техните правомощия по управление и представителство отпадат – вж. Антонова, А. Ликвидация на търговски дружества. София: Сиела, 2009, с. 40.

структура от момента на заличаването му от регистъра на ЮЛНЦ. Поради конститутивно действие на заличаването от този момент се прекратява членството на лицето в сдружението и участието му в УС.

6. Членството в сдружението се прекратява и при отпадане на член от сдружението. Съгласно чл. 22, ал. 4 ЗЮЛНЦ има две алтернативни предпоставки за това отпадане – поради невнасяне на установените имуществени вноски от дадения член или поради системното му неучастие в дейността на сдружението. Отпадането на члена, при наличието на една от двете предпоставки, трябва да се констатира по документи. Редът за това констатиране следва да се предвиди в устава на сдружението.

Често срещана практика в този случай е уставът да предвиди извършването на контролна проверка и съставянето на констативен протокол. Протоколът може да бъде съставен от орган на сдружението като общо събрание<sup>7</sup>, УС или контролен съвет, или от лица, членове на тези органи (например председател на УС)<sup>8</sup>. В протокола трябва да се констатира наличието (настъпването) на поне една от двете законови предпоставки: невнасянето на уставно определените имуществени вноски (например неплащане на дължим членски внос)<sup>9</sup> от виновния член или системното му неучастие в дейността на сдружението като член на общото събрание или в работата на УС или на друг орган на сдружението. Уставна клауза може да предвиди, че отпадането на члена от сдружението настъпва като факт от момента на съставяне на протокола или след решение на орган на сдружението (например общо събрание, контролен съвет или УС), основано на този протокол<sup>10</sup>. Отпадането може да бъде съчетано и с определен срок, чието начало

е съставянето на протокола или момента на приемане на решението.

Следователно фактическият състав на отпадането на члена от сдружението трябва да бъде завършен, за което се преценява *ad hoc*, за да се считат за прекратени членството на лицето в сдружението и участието му в УС.

При всички разгледани дотук случаи общото събрание следва да вземе решение за освобождаване на членове на УС, поради настъпили за тях прекратителни основания (например, поставяне под пълно запрещение или отпадане). Решението обаче има декларативно действие, тъй като с него се обявява вече настъпил ЮФ с прекратителен ефект за участието на лицето в УС. Поради това декларативно действие има и заличаването на това лице (лица) от регистъра на ЮЛНЦ.

Участието на едно лице в персоналният състав на УС може да се прекрати и на собствени основания, които не оказват влияние и не водят до прекратяване на членството му в сдружението т.е. последното се запазва. Така например, ако ЮЛ е член на сдружението и неговият представител в УС почине, смъртта на лицето ще прекрати автоматично членството му в УС. Същото важи и в случай че бъде обявена смъртта на представителя на ЮЛ със съдебно решение. ЮЛ може да излъчи нов представител за член на УС, който трябва да бъде избран за такъв с решение на общото събрание.

7. Според чл. 25, ал. 1, т. 3 ЗЮЛНЦ общото събрание избира и освобождава членовете на УС на сдружението. Подобно е и правното положение в други правни системи – в Белгия<sup>11</sup> и Германия съгласно пар. 27, ал. 1 от Германския граждански законник (ГГЗ). Освобождаването на членове на УС може да бъде пълно или частично<sup>12</sup> и да бъде извършено преди или след изтичане на срока (мандата),

<sup>7</sup> Вж. Определение №2910/30.05.2018 г. по т.д. №1994/2016 г. на СГС.

<sup>8</sup> Вж. Определение №2910/30.05.2018 г. по т.д. №1994/2016 г. на СГС.

<sup>9</sup> Вж. Определение №2910/30.05.2018 г. по т.д. №1994/2016 г. на СГС и Определение №864/13.03.2017 г. по в.гр. д. №531/2017 г. на АС – гр. София.

<sup>10</sup> В теорията има и друго разбиране по въпроса. Според него, ако в този ред за отпадане на член на сдружението, уреден в устава му, се предвижда и приемане на решение от орган на сдружението, това решение има само декларативно действие, тъй като обявява настъпил факт – прекратяване на членството при отпадане – вж. Стефанов, Г. Основи на..., с. 102.

<sup>11</sup> Associations and foundations. Council of Europe. Strasbourg, 1998, p. 137.

<sup>12</sup> Няма пречка за предсрочното освобождаване на целия УС или на отделен член от него – вж. Джеров, Ал. Гражданско право. Обща част. Книга първа. София: Проф. Марин Дринов, 1994, с. 256.



за който действащият състав на УС е избран<sup>13</sup>. За този акт е без значение видът на дейността, която осъществява сдружението – дейност в частна полза или общественополезна дейност<sup>14</sup>. Такова решение може да се гласува на редовно или извънредно заседание на общото събрание на сдружението.

В германското законодателство е въведено правилото за заменяемост на членовете на ръководството на сдружението. Пар. 27, ал. 2 ГГЗ предвижда, че изборът (на ръководство) е във всяко време отменим. В ЗЮЛНЦ липсва изрична разпоредба за предсрочно освобождаване на членовете на УС. Считаю, че такова решение на общото събрание е допустимо поради възникнали обективни или субективни причини (например промени в законодателството, системно неизпълнение на задълженията от страна на членовете на УС и други).

По правило изборът на нови членове на УС от върховния орган на сдружението следва освобождаването на старите членове на УС поради изтичане на посочения в устава срок, за който те са избрани. Освобождаването ще засегне част от тях или само един от тях, ако преди изтичане на този срок има основания за прекратяване на членството им в УС (например поставяне под пълно запрещение или обявяване на отсъствие със съдебно решение).

Освобождаването на членове на УС може да бъде гласувано *an block* или поотделно за всеки един от тях. Всеки от присъстващите членове на общото събрание има право на един глас, включително и предложените за освобождаване от УС лица.

За разлика от правната уредба на органите на фондацията (срвн. чл. 35, ал. 3 във вр. с чл. 35, ал. 1 ЗЮЛНЦ), ЗЮЛНЦ не предвижда възможността управителният орган на сдружението сам да освобождава членове от своя състав или то да се извърши от окръжния

съд по седалището на сдружението. Правилно и законосъобразно в съдебната практика е аргументирано становището, че не УС, а общото събрание е компетентно да прави промени в състава на управителния орган<sup>15</sup>.

Разпоредбите на ЗЮЛНЦ императивно определят органа, който решава въпроса за членството в УС, като решението за неговата промяна спада към изключителната компетентност на общото събрание на сдружението. ЗЮЛНЦ не дава предимство на устава на сдружението пред закона в случай на освобождаване на членове на УС. Българският законодател приема, че правомощието избиране и освобождаване на членове на УС не може да се възлага на други органи – арг. от чл. 25, ал. 2 ЗЮЛНЦ.

Предвид изтъкнатите аргументи следва изводът, че не може да се отменя или ограничава както освобождаването на старите членове, така и изборът на нови членове на УС на сдружението. За разлика от него, в германската гражданска доктрина се приема, че отменимостта на избора на членове на ръководството е допустима, може да се ограничи по важни причини, но не е възможно нейното напълно изключване чрез устава на сдружението. Това становище се подкрепя от пар. 27 ГГЗ<sup>16</sup>.

ЗЮЛНЦ не урежда като основание за прекратяване на членството в УС предсрочното напускане на този орган от даден член по негово заявление (молба). Уставът на сдружението може да предвиди форма, срок и адресат на предизвестията за напускане на УС. На практика при предсрочно освобождаване на член или членове на УС от общото събрание на сдружението тези лица, които желаят това, изявяват своята воля първо пред УС. Волеизявлението за напускане на УС по своя характер представлява подаване на оставка от член на този орган. Това е необходимо с ог-

<sup>13</sup> Мандатът може преждевременно да бъде прекратен чрез освобождаване на член на УС от ОС – вж. Златарева, М. Юридически лица с нестопанска цел. Второ, преработено и допълнено издание. София: Сиела, 2013, с. 177.

<sup>14</sup> В нормативната уредба на ЮЛНЦ за общественополезна дейност има специални ограничения за действията (делките), които може да извършва УС съгласно чл. 41, ал. 1 ЗЮЛНЦ. Предсрочното освобождаване и изборът на членове на УС мога да бъдат обусловени от действието на посочените ограничения. Вж. повече за общественополезна дейност на ЮЛНЦ и характера на установените от закона ограничения относно сделките с определени трети лица у Русчев, И. Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност. – Пазар и право, №12, 2000, с. 22 и сл.

<sup>15</sup> Решение №72/2005 на ВКС по т. д. №435/2004г., ТК, п. о.

<sup>16</sup> Brox, H. Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs. Köln, 1992, S. 302.

лед включването на този въпрос в дневния ред на поканата за свикване на общото събрание на сдружението. Подаването на оставка обаче трябва да бъде пред общото събрание, тъй като то е компетентно да освобождава членовете на УС. Считаю, че дори да изтече срокът на предизвестие за напускане на УС, това не прекратява членството в този орган на даденото лице. Общото събрание трябва да вземе изрично решение за освобождаване на този член от УС.

Тъй като поканата за свикване на общото събрание съдържа дневния ред на заседанието, в нея трябва да бъде включено като реквизит (въпрос) освобождаването на членове на УС на сдружението (арг. от чл. 26, ал. 2 ЗЮЛНЦ). Считаю, че предсрочното освобождаване трябва да бъде последвано от предсрочен избор на нов член на УС, който да бъде включен в тази покана. Това е свързано с факта, че членовете на УС могат да спаднат под установения законов минимум, като в случая този орган не би могъл валидно да взема решения<sup>17</sup>. Върховният орган не може да взема решения по въпроси, които не са включени в поканата, тъй като в противен случай решението би било отменимо (чл. 25, ал. 4 във вр. с ал. 6 ЗЮЛНЦ).

По закон решението на общото събрание на сдружението за освобождаване на членове на УС се взема с обикновено мнозинство от присъстващите на заседанието членове на сдружението (чл. 29, ал. 1 ЗЮЛНЦ)<sup>18</sup>. Уставът на сдружението може да предвиди нещо друго-квалифицирано мнозинство или единодушие от присъстващите или от всички членове на сдружението. Гласуването по правило е лично и явно, но може да бъде и тайно, ако

така е предвидено в устава. Гласуването може да бъде и чрез пълномощник с изрично писмено пълномощно, дадено от член на сдружението съгласно чл. 28, ал. 3 ЗЮЛНЦ.

Решението за освобождаване на членовете на УС влиза в сила веднага от приемането му с необходимото мнозинство и вписването му в протокола от заседанието на общото събрание. Уставът може да предвиди друг момент на влизането му в сила – изтичане на срок или сбъждане на условие. Вписването на решението в протокола от заседанието на общото събрание определя писмената форма за неговата действителност. Неговото минимално необходимо съдържание включва: имената на освободените членове на УС; длъжностите, които те са заемали; мнозинството от гласовете, с което са освободени. Ако по устав председателят на УС се определя от самия УС (вж. чл. 30, ал. 2 ЗЮЛНЦ), а не от общото събрание, не е необходимо провеждане на отделно заседание на стария УС, на което да се реши освобождаването му от длъжност.

Решението на общото събрание за освобождаване на членове на УС може да има два вида действие – конститутивно или декларативно за прекратяване на членството на ФЛ в този орган. Ако преди приемането на решението на общото събрание е настъпило вече прекратителното основание (например изключването на члена от сдружението, поставянето му под пълно запрашение и други), тогава това решение има декларативно действие. Ако обаче по своята същност решението на общото събрание представлява прекратително за членството в УС основание, то има конститутивно действие. Тук не е необходимо изричното съгласие на лицето (устно

<sup>17</sup> В доктрината правилно се отбелязва, че няма предвидена в ЗЮЛНЦ санкция при спадане на броя на членовете на УС под законовия минимум, в които случаи УС фактически не би могъл да взема решения – вж. Златарева, М. Юридически лица... с. 176.

<sup>18</sup> Този вид мнозинство е типичен за вземането на решения от общите събрания на търговските дружества и кооперациите за избор и освобождаване на членове на управителните им органи. Обикновеното мнозинство също е характерно за приемането на нормативните актове от върховния законодателен орган на Р България – Народното събрание (вж. чл. 81, ал. 2 от Конституцията на Република България). Това правомощие е свързано и отразява регламентираната автономия на Народното събрание – вж. повече по този въпрос у Орманджиев, Хр. Регламентираната автономия на народното събрание – В: Сборник доклади от кръгла маса на тема „Актуални проблеми на позитивното право в контекста на членството на Република България в Европейския съюз“. Велико Търново, 12 декември 2017 г. Велико Търново: Фабер, 2018, с. 80–88.

или писмено) за освобождаването му от състава на УС.

Ако освобождаването от състава на УС е частично и се отнася само до един или до няколко нови негови члена, това не засяга мандата на действащия УС. т.е. срокът на избора не се променя.

Пълно или частично освобождаване на членове на УС може да се извърши и при особени състояния, в които се намира сдружението, каквото например е производството по несъстоятелност.<sup>19</sup> В това производство УС продължава да функционира, макар и с ограничена компетентност, и следва да защитава интересите на сдружението пред неговите кредитори.

Решението за освобождаване на членове на УС поражда необходимост от вписване на промените в обстоятелствата в регистъра на ЮЛНЦ, засягащи сдружението като ЮЛНЦ. Нормативната уредба на вписването на имената на членовете на управителния орган на ЮЛНЦ в регистъра на ЮЛНЦ се съдържа в чл. 18, ал. 1, т. 3 ЗЮЛНЦ. Съгласно чл. 23, ал. 2 ЗЮЛНЦ управителен орган на сдружението е УС. Според чл. 18, ал. 4 от ЗЮЛНЦ на вписване подлежат и промените в обстоятелствата по ал. 1, 2 и 3 на чл. 18 от ЗЮЛНЦ. На обявяване като документ в регистъра на ЮЛНЦ подлежи и решението на общото събрание за освобождаване на членове на УС на сдружението, тъй като представлява промяна на вписани в РЮЛНЦ обстоятелства съгласно чл. 18, ал. 2, т. 3 ЗЮЛНЦ.

Заличаването на освободените членове на УС на сдружението от регистъра на ЮЛНЦ има декларативно действие. Този извод се налага от факта, че по правило конститутивно действие на вписването на обстоятелства в съответния регистър трябва да бъде посочено изрично в законова разпоредба. Такива например са вписванията на решенията на общото събрание на ООД за освобождаване на управител, които имат действие от вписването им търговския регистър съгласно чл. 140, ал. 4 от Търговския закон (ТЗ). Разпоредба в подобен

смисъл в ЗЮЛНЦ за решенията на общото събрание на сдружението липсва. Следователно заличаването на освободените от УС негови членове от регистъра на ЮЛНЦ не е елемент от фактическия състав на прекратяване на членството в този орган.

Тъй като решението за освобождаване на членове на УС трябва да се отрази в протокола от провеждане на заседанието на общото събрание, този протокол е необходимо да се приложи към искането за вписване на промените в регистъра на ЮЛНЦ. В съдебната практика този документ се приема като доказателство, че е налице основание за вписване на промени в обстоятелствата в този регистър<sup>20</sup>.

По правило подобни решения водят до промени в органното представителство на сдружението, тъй като УС е органът, който по закон представлява сдружението пред трети лица. В зависимост от това дали освобождаването на членове на УС е пълно или частично промяната в персоналният състав на представляващите сдружението лица също ще бъде пълна или частична. Промените в имената и длъжностите на лицата, представляващи сдружението, се вписват в регистъра на ЮЛНЦ съгласно чл. 18, ал. 4 във вр. с чл. 18, ал. 1, т. 3, предл. трето от ЗЮЛНЦ.

Решение за пълно или частично освобождаване на членове на УС, което е прието в нарушение на императивни разпоредби или устава на сдружението е отменимо (оспоримо), а не нищожно. То подлежи на съдебен контрол относно неговата законосъобразност и съответствие с устава на сдружението (арг. от чл. 25, ал.4 ЗЮЛНЦ). Решението може да се валидира, ако сроковете за съдебното му оспорване по чл. 26, ал. 6 ЗЮЛНЦ са пропуснати.

Мандатът на действащия УС не се прекратява автоматично с изтичане на срока за избор на неговите членове, дори ако до изтичането му не е проведен нов избор на УС<sup>21</sup>. В ЗЮЛНЦ липсва нормативна разпоредба, указваща такъв прекратителен ефект на изтеклия

<sup>19</sup>Тянкова-Тодорова, Янка. Приложение на производството по несъстоятелност на юридически лица с нестопанска цел. – Търговско и конкурентно право, 2010, № 12, с. 49–59

<sup>20</sup> Решение №72/2005 на ВКС по т. д. №43/2004 г. ТК, първо о.

срок. Сдружението не може да остане без действащ управителен орган. Дори и след изтичането на този срок УС валидно може да извършва действия по оперативното управление и представителство на сдружението. Членството на лицата в УС се запазва до момента на тяхното освобождаване с решение на общото събрание и избора на нови членове на този орган<sup>22</sup>.

## БИБЛИОГРАФИЯ // REFERENCES

**Антонова, А.** Ликвидация на търговски дружества. София: Сиела, 2009 // **Antonova, A.** Likvidatsia na targovski druzhestva. Sofia: Siela, 2009.

**Голева, П., Стойчев, Кр.** Юридически лица с нестопанска цел. Гражданскоправен режим. Български център за нестопанско право. София: Сиби, 2018 // **Goleva, P., Stoychev, Kr.** Yuridicheski litsa s nestopanska tsel. Grazhdanskopraven rezhim. Balgarski tsentar za nestopansko pravo. Sofia: Sibi, 2018.

**Джеров, Ал.** Гражданско право. Обща част. Книга първа. София, 1994 // **Dzherov, Al.** Grazhdansko pravo. Obshta chast. Kniga parva. Sofia, 1994.

**Златарева, М.** Юридически лица с нестопанска цел. Второ преработено и допълнено издание. София: Сиела, 2013 // **Zlatareva, M.** Yuridicheski litsa s nestopanska tsel. Vtoro preraboteno i dopalнено izdanie. Sofia: Siela, 2013.

**Орманджиев, Хр.** Регламентираната автономия на народното събрание – В: Сборник доклади от кръгла маса на тема „Актуални проблеми на позитивното право в контекста на членството на Република България в Европейския съюз“. Велико

Търново, 12 декември 2017 г. Велико Търново: Фабер, 2018 // **Ormandzhiev, Hr.** Reglamentiranata avtonomiya na narodното sabranie – V: Sbornik dokladi ot kragla masa na tema „Aktualni problemi na pozitivното pravo v konteksta na chlenstvoto na Republika Balmariyaa v Evropeyskiya sayuz“. Veliko Tarnovo, 12 dekemvri 2017 g. Veliko Tarnovo: Faber, 2018.

**Павлова, М.** Гражданско право. Обща част. Том първи. София: СОФИ-Р, 1995 // **Pavlova, M.** Grazhdansko pravo. Obshta chast. Tom parvi. Sofia: SOFI-R, 1995.

**Русчев, И.** Юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност. – Пазар и право, № 12, 2000 // **Ruschev, I.** Yuridicheski litsa s nestopanska tsel za obshtestvenopolezna deynost.- Pazar i pravo, №12, 2000.

**Стефанов, Г.** Кооперативно право. Велико Търново, 2014.

**Stefanov, G.** Kooperativno pravo. Veliko Tarnovo, 2014.

**Стефанов, Г.** Основи на гражданското право. Обща част. Вещно право. Облигационно право. Велико Търново: Абагар, 2007 // **Stefanov, G.** Osnovi na grazhdanskoto pravo. Obshta chast. Veshtno pravo. Obligatsionno pravo. Veliko Tarnovo: Abagar, 2007.

**Тянкова-Тодорова, Янка.** Приложение на производството по несъстоятелност на юридически лица с нестопанска цел. – Търговско и конкурентно право, 2010, № 12 // **Tyankova-Todorova, Yanka.** Prilozhenie na proizvodstvoto po nesastoyatelnost na yuridicheski litsa s nestopanska tsel. – Targovsko i konkurentno pravo, 2010, № 12

Associations and Foundations. Council of Europe. Strasbourg, 1998.

**Брох, Н.** Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuchs. Köln, 1992.

<sup>21</sup> За сравнение, обратното становище е аргументирано при анализа на мандата на УС на кооперация. Приема се, че по правило мандатът на УС на кооперация се прекратява автоматично с изтичане на 4 годишния срок, ако до изтичането му не е проведен нов избор-вж. Стефанов, Г. Кооперативно право. Велико Търново: Абагар, 2014, с. 103

<sup>22</sup> В доктрината се приема, че до избирането на нов УС старият продължава да изпълнява своите функции. Посоченият в устава или решението на общото събрание срок не прекратява мандата, като това става само с избирането на нов УС-вж. Джеров, Ал. Гражданско право..., с. 256; В подобен смисъл вж. Павлова, М. Гражданско право. Обща част. Том първи. София: СОФИ-Р, 1995, с. 334.